

**NORGES
DØVEFORBUND**

Handlingsplan

Overordnede mål
2022–2025

Veien etter språkloven

Handlingsplan 2022–2025

Språkloven ble vedtatt av Stortinget 25.mars 2021 og trådte i kraft 1. januar 2022. Lovens § 1 gir myndigheter og forvaltning ansvar for å verne og fremme norsk tegnspråk. Av lovens § 7 går det fram at norsk tegnspråk som et språklig og kulturelt uttrykk, er likeverdig med norsk. Med dette er norsk tegnspråk anerkjent som et av de offisielle språkene i Norge.

Handlingsplanens fokus er å realisere rettighetene i loven på vegne av døve og andre tegnspråkbrukere.

Visjon

Et samfunn der vi har alle muligheter

Formål

Norges Døveforbund (NDF) er en organisasjon som arbeider for tegnspråklige og tegnspråkinteresserte.

NDF er en flerspråklig organisasjon som arbeider for at døve, hørselshemmede og deres pårørende skal ha fullverdig tilgang til samfunnet.

Verdigrunnlag

NDF er en språkorganisasjon og en organisasjon for funksjonshemmede. Vi jobber for å fremme norsk tegnspråk. Alle døve og hørselshemmede skal ha universell tilgang til språk, dvs. norsk tegnspråk og norsk.

Vi jobber for tilgjengelighet uansett funksjonsvariasjon slik at døve og hørselshemmede skal ha universell og likestilt tilgang til all informasjon i samfunnet.

Våre grunnleggende verdier er at alle mennesker er likeverdige uavhengig av funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet, etnisitet, livssyn og nasjonalitet.

Norges Døveforbund ser hele mennesket – ikke bare hørsel.

1. Tilgjengelighet, likestilling og menneskerettigheter

- 1.1.1. Økt kunnskap om døve og hørselshemmede og norsk tegnspråk, og at døve og hørselshemmede og norsk tegnspråk er en del av det språklige og kulturelle mangfoldbegrepet. Dette innbefatter BIPOC, LHBTQIA+ og andre minoriteter.
- 1.1.2. Vi skal jobbe for likestilling. Vi skal motarbeide og forbygge audisme (diskriminering og forskjellsbehandling på bakgrunn av hørsel eller språk) og andre former for diskriminering.
- 1.1.3 All offentlig informasjon skal være universelt utformet med tegnspråk og tekst.
- 1.1.4. Norge skal ha et rikt medietilbud med tegnspråk og tekst.
- 1.1.5. Vi skal jobbe for å skape, ivareta og styrke tegnspråkkulturen. Særlig barn og unge, seniorer og innvandrere må få styrket tilgang til norsk tegnspråk.
- 1.1.6. Tolketilbud av god kvalitet til døve og hørselshemmede skal være lett tilgjengelig og styrkes, og man må bruke døv tolk til gruppene som har behov for det. Tolketilbudet må styrkes, særlig på kveld og i helger.
- 1.1.7. Styrke tolking mellom NTS og internasjonale tegnspråk, eksempelvis ved utenlandske døve forelesere til norske døve, herunder ha døve tolker i sitt fokusområde også.
- 1.1.8. Jobbe for at de som ikke kan bruke PC eller smarttelefon, også får bestilt tolker, o.l.
- 1.1.9. Synliggjøre og styrke tegnspråk og døvekultur gjennom merkedager, som blant annet døves kulturdager og FNs internasjonale tegnspråkdag. Og andre relevante merkedager.
- 1.1.10. Døve og hørselshemmede deltar i et trygt og inkluderende arbeidsliv.
- 1.1.11. Mer forskning på norsk tegnspråk.
- 1.1.12. Å ha tilgang til tegnspråkkompetanse hos offentlige tjenester.
- 1.1.13. Sørge for døve og hørselshemmede flyktninger får god oppfølging.

- 1.1.14. Sørge for at yrkesprofesjonelle får kunnskap om døve, hørselshemmede og tegnspråk.

1.2 Målsettinger i perioden 2022–2025

- 1.2.1. Få på plass en universelt utformet nød-app som kan brukes av alle, uavhengig av hørsel og språk.
- 1.2.2. Det skal arbeides for at offentlige informasjon skal nå døve og hørselshemmede også i akutte situasjoner.
- 1.2.3. Stille krav til tegnspråkkompetanse i omsorgstjenester og andre tjenester tilknyttet døve og hørselshemmede eldre.
- 1.2.4. Det skal utarbeides CEFR (Det felles europeiske rammeverket for språk) for norsk tegnspråk.
- 1.2.5. Innlemme CRPD inn i norsk lov.
- 1.2.6. Helsedirektoratet skal ha hørselstest som en del av sine helsekontroller for flyktninger som kommer til Norge.
- 1.2.7. At døve og hørselshemmede eldre kan velge selv hvilket sykehjem de vil bo på, også tegnspråklige sykehjem i annen kommune.
- 1.2.8. Sørge for at tolker får muligheter til videreutdanning/utvikle spisskompetanse innenfor bestemte områder som helse, utdanning, rettssikkerhet, konferanse m.m.
- 1.2.9. Arbeide for etablering av uavhengige nyhetskanaler for tegnspråkmiljøet.
- 1.2.10. Bedre arbeidsmiljø og språkmiljø på tegnspråklige arbeidsplasser.
- 1.2.11. Fremme ledelse-opplæring til døve og hørselshemmede, og oppmuntre de til å ta ledelsesbasert arbeid og få relevante kurs både utenom og i arbeidstiden.
- 1.2.12. Styrke informasjonsarbeidet overfor bedrifter som ansetter døve.
- 1.2.13. Styrke arbeidet mot døve som ikke har mulighet til å selv kjempe for å få sine rettigheter. Verne om de som stiller svakest og bidra til at de får bedre levekår. Dette gjelder blant annet funksjonshemmede døve. Døve skal ha likeverdige tilbud uavhengig av kommunens økonomi.

- 1.2.14. Markere og feire årlig Pride i juni-måned.
- Markere BIPOC og Black History Month årlig i oktober måned.
- Sette i gang en utredning av hvilke dager NDF skal markere og ta initiativ til gjennomføring.

2. Oppvekst

2.1. Overordnede mål

- 2.1.1. Sørge for at staten etterlever språkloven gjennom å fremme norsk tegnspråk og styrker språklige rettigheter.
- 2.1.2. Styrke tegnspråktilbud og tegnspråkmiljø i barnehage, grunnskole og videregående skole til barn og unge.
- 2.1.3. Jobbe for at tegnspråkopplæring skal være med i rammeplanen for barnehagen og i læreplanene for grunnskolen. Jobbe for at tegnspråkkultur og historie får plass i rammeplanen. Jobbe for opplæring på NTS.
- 2.1.4. Sørge for at retten til opplæring i norsk tegnspråk etter barnehageloven og opplæringsloven skal også gjelde for barn i nære relasjoner, herunder KODA og søsken av døve.
- 2.1.5. Støtte opp om utviklingen av tegnspråklige barnehager og skoler.
- 2.1.6. Følge opp Statped sitt mandat innen tegnspråk og tilbud for målgrupper med døve og hørselshemmede og deres familier.
- 2.1.7. Norsk tegnspråk skal være tilgjengelig som fremmedspråk i skolen.

2.2. Målsettinger i perioden 2022–2025

- 2.2.1. Få gjennom utredning av interkommunale og regionale samarbeid om tegnspråklige tilbud i barnehager, grunnskoler og videregående skoler.
- 2.2.2. Se på mulighetene med fremtidig tegnspråkskole.

- 2.2.3 Utarbeide informasjon til familier med døve og hørselshemmede barn om norsk tegnspråk og flerspråklighet. Og formidle denne informasjonen så tidlig som mulig.
- 2.2.4. Økt forskning på og kunnskap om flerspråklighet hos døve og hørselshemmede barn.
- 2.2.5. Arbeide for forskrifter om hvordan tegnspråkopplæring etter barnehagelovens §38 skal organiseres.
- 2.2.6. Formalisere krav til språkkompetanse hos den som skal gi opplæring i norsk tegnspråk i barnehage og skole.
- 2.2.7. Følge opp den pågående dialogen for å gjøre det lettere å ha tegnspråk på skolen og på sikt fjerne krav om sakkyndig vurdering i tegnspråkparagrafene og fjerne koblingen til spesialpedagogikk.
- 2.2.8. Elever får likt tilbud om deltidsopphold med tegnspråkopplæring uavhengig av hjemkommune. Alle elever med opplæring etter §2-6 skal sikres et likt opplæringstilbud uavhengig av hjemkommune.
- 2.2.9. Elever må sikres et godt språkmiljø, uavhengig av hvor eleven bor.
- 2.2.10. Økt kompetanse om tegnspråk hos PPT.
- 2.2.11. Fritt skolevalg må også gjelde for videregående-skoleelever. Døve og hørselshemmede elever må kunne velge videregående fritt på tvers av fylker.
- 2.2.12. Sett i gang med likepersonordning der foreldre med døve og hørselshemmede barn kan møte andre foreldre som opplever det samme.
- 2.2.13. Følge opp forskjellige instansers praktisering og lovtolkning av relevante regelverk for barn og unge sin rett på opplæring i og på tegnspråk.
- 2.2.14. Jobbe for fritt barnehagevalg på tvers av kommuner/fylker.

3. Organisasjon

3.1. Overordnede mål

- 3.1.1. Sikre døve og hørselshemmedes perspektiv og behov ved å inkludere brukere hos institusjoner og organisasjoner som er relevante for døve, hørselshemmede og tegnspråk.
- 3.1.2. Bistå våre lokallag og styrke deres lokalmiljø for døve, hørselshemmede og norsk tegnspråk.
- 3.1.3. Tegnspråkkurs skal være en naturlig del av det daglige tilbudet i organisasjonen og samarbeidspartnere. Og øke bruken av lærere med tegnspråk som morsmål til tegnspråkkursene.
- 3.1.4. Støtte lokallagene gjennom direkte dialog med forbundsledelsen om lokale utfordringer og behov for støtte.
- 3.1.5. Tydeligere felles profil i Norges Døveforbund og våre lokalforeninger.
- 3.1.6. Ta vare på arkiv for døves historie.

3.2. Målsettinger i perioden 2022–2025

- 3.2.1. Årlige organisasjonskurs i samarbeid med Ål folkehøyskole og kurscenter for døve.
- 3.2.2. Faste samlinger i tillegg til ledermøte/landsmøte.
- 3.2.3. Opprette og fremme enkle måter for å støtte NDF økonomisk fra personer og virksomheter.
- 3.2.4. Øke medlemstallet til 3000 medlemmer.
- 3.2.5. Ha bedre organisering av tegnspråkkurs fra sentralt nivå.

Norges Døveforbund

Nettside: www.doveforbundet.no

E-post: post@doveforbundet.no

Adresse: Grensen 9A

Postadresse: 0159 Oslo

Telefon: +47 233 10 630